

Tilsynsrapport fra tilsyn II 2010 for Skibotn statlig mottak, avdeling for enslige mindreårige

Tilsynsrapport fra tilsyn II, 24. og 25.11.2010, Skibotn statlig mottak, avdeling for enslige mindreårige

Forord

Tilsynsrapport fra tilsyn II, fra UDI Regionkontor 24 og 25 dato 2010

Rapporten er utarbeidet i forhold til krav og retningslinjer gitt i Utlendingsdirektoratets (UDI) styringsdokumenter for drift av mottak og avdelinger for enslige mindreårige

Styringsdokumentene omfatter RS 2010 – 176 Krav til arbeid med enslige mindreårige beboere i ordinære statlige mottak samt øvrige rundskriv, rutinebeskrivelser og veiledere som har betydning for omsorgsarbeidet. Driftsoperatørs tilbud om drift av mottak samt inngått avtale om drift av mottak, legger rammene for driften.

Rapporten er en del av UDIs årlige tilsyn med omsorgsarbeidet i de statlige mottakene/avdelingene for enslige mindreårige.

Dette tilsynet bygger på tilsyn I, som er en gjennomgang av hele eller deler av mottaksdriften og er en kontroll av om kravene i styringsdokumentene på de aktuelle områdene er oppfylt. Tilsyn II skal kontrollere at mottaket ivaretar omsorgsansvaret for enslige mindreårige beboere på en forsvarlig måte.

Denne rapporten omfatter vurderinger av

- om omsorgsopdraget utføres som beskrevet og uttalt
- om mottaket driver sin virksomhet slik at det gir et godt og trygt oppvekstmiljø for beboerne

Rapporten baserer seg på den kunnskap UDI har om mottaket basert på løpende kontakt, tilsendte dokumenter og særskilt innhentet informasjon. Informasjon kan være innhentet både fra mottaket selv, fra beboere, fra vertskommunen og fra mottakets øvrige samarbeidspartnere. Forhåndsmeldte eller uanmeldte tilsynsmøter inngår i informasjonsinnhentingen.

I tilsyn II skal en tilsynssamtale med representanter for beboerne utgjøre en viktig del av grunnlaget for møtet med driftsoperatør og mottaksansatte.

Formålet med tilsynsrapporten er å gi tilbakemelding til driftsoperatør og ansatte om UDIs vurderinger av mottakets omsorgsarbeid, samt å gi eventuelle pålegg med frister.

Avvik defineres som manglende oppfyllelse av UDIs krav.

Merknad er forhold som ikke kan defineres som avvik, men der UDI mener mottaket har et forbedringspotensial.

Innholdsfortegnelse

| | |
|---|----------|
| Vurdering av mottakets drift på årets tilsynsområder..... | 3 |
| 1. Tilsynsområdene..... | 4 |
| 1.1 Organisatoriske og administrative forhold..... | 4 |
| 1.2 Samarbeid med verge/hjelpeverge..... | 5 |
| 1.3 Omsorg og trygghet..... | 5 |
| 1.4 Skole, informasjon og fritid..... | 6 |
| 2. Oppfølging av tilsyn I, 2010..... | 7 |
| 3. Oppsummering av avvik/merknader..... | 7 |
| 3.1 Avvik..... | 7 |
| 3.2 Merknader..... | 7 |
| 4. Mottakets arbeid er vurdert ut fra følgende kilder..... | 8 |

Vurdering av mottakets drift på årets tilsynsområder

Målsetting:

Et statlig mottak skal være et mest mulig normalt bosted for personer i en unormal livssituasjon. Mottaket skal ivareta og gi vekstmuligheter for beboernes individualitet, tilhørighet og mestringsevne. Tilbudene skal ha en nøktern men forsvarlig standard.

UDIs krav skal bidra til å kvalitetssikre mottakets arbeid med enslige mindreårige beboere, slik at

- **de som gruppe får et likeverdig bo- og omsorgstilbud under mottaksoppholdet**
- **den enkelte ungdommen får en strukturert og målrettet omsorg som bidrar til en trygg og meningsfylt hverdag**

Tilsynsobjekt: Skibotn statlige mottak avdeling for enslig mindreårige

Driftsoperatør: Skibotn mottak AS

Vertskommune: Storfjord Kommune

Dato for oppstart: 01.11.2008

Antall plasser: 28 + 2

Skibotn statlige mottak for asylsøkere ble startet på nytt den 01.10.2008 som et mottak for ordinære beboere. Avdelingen for enslig mindreårige åpnet 01.11.2008. Mottaket har tidligere vært i drift som ordinært mottak, men med en annen driftsoperatør. Den ordinære avdelingen av mottaket har totalt 64 plasser med stykkpris plasser. Mottakets driftssted er tidligere Skibotn hotell samt en del innleide desentraliserte hus og leiligheter. Avdeling for enslig mindreårige og kvinneavdelingen er på selve hotellet.

Skibotn mottak AS driver også en avdeling med ordinære plasser i nabokommunen Kåfjord. Skibotn er et lite lokalsamfunn i Storfjord kommune, og mottaket er en stor bedrift i Skibotn og i vertskommunen Storfjord. Mottaket sysselsetter 27 personer fordelt på 21 årsverk. Dette gjør Skibotn mottak AS til Storfjord kommunes største private arbeidsplass og er en betydelig ressurs og kompetansearbeidsplass i kommunen.

I den daglige oppfølgingen av mottaket, samt fra erfaringer fra tidligere tilsyn, er regionkontoret av den oppfatning at mottaket er veldrevet, med profesjonelle medarbeidere og godt integrerte beboere. Flere av mottakets ansatte, herunder også driftsoperatør har lang erfaring innen arbeid med asylsøkere fra forrige driftsperiode. De ansatte er meget tilgjengelige, og det er god kommunikasjon mellom ansatte og beboere. Mottaket preges av godt etablerte rutiner for arbeidet, og en varm og medmenneskelig atmosfære. Befaring i bygningen viste en god orden og godt renhold. Boenheten er i bra stand og mottaket har god oppfølging av vedlikehold i boenheten og på fellesarealene.

1. Tilsynsområdene

1.1 Organisatoriske og administrative forhold

Tilsynet har fokusert på

- Beboermedvirkning
- Særkontakt
- Kartlegging (IK)
- Kompetanse/bemanning

UDIs kommentarer

I tilsynssamtalen møtte seks representanter for beboerne. På spørsmål om hvordan de ble valgt ut til møtet med UDI svarer de at beboerne hadde møte og valgte ut representantene. De mener selv at de er demokratisk valgt. To av de møtte er representanter i det felles beboerrådet med den ordinære avdelingen. Til dette møtet har ungdommene hatt ett møte på forhånd der mottaket hadde lagt opp med tolk slik at de kunne få grundig innføring i våre spørsmål. Ungdommene har senere drøftet spørsmålene med medbeboere. UDI mener at mottaket har en tilfredsstillende beboermedvirkning i forhold til tilsynssamtalen.

Alle beboere har særkontakt og beboere vet hvem som er den enkeltes særkontakt. Mottaket leverte i tilsynsmøtet en skriftlig beskrivelse av særkontaktens arbeid og ansvar. Mottaket tilfredsstiller UDIs krav til skriftlige rutiner i dette arbeidet og ungdommene er kjent med særkontaktene sitt ansvar for dem.

Det ble innhentet to anonymiserte kartleggingsdokumenter samt en tiltaksplan i tilsynsmøtet. Dokumentene er tilfredsstillende utfylt og inneholder relevante opplysninger. Tiltaksplanen var fyldig og detaljrik, hadde klare mål, god tiltaksbeskrivelse og skriftliggjort ansvarsfordeling samt redegjort progresjon. I tilsynssamtalen bekrefter beboerne at de er kjent med den individuelle kartleggingen og vet hva den skal brukes til. De bekrefter også at de vet om at det er utarbeidet tiltaksplaner for noen beboere. I tilsynsmøtet ble mottakets problemer med kartleggingsdokumentene drøftet, og de redegjorde greit for hvordan problemene ble løst. Innhentede dokumenter viser at arbeidet tilfredsstiller UDIs krav. Skibotn er et av de få mottak som er kommet i gang med tiltaksplaner og som nevnt så er disse prøvd i praksis og fungerer etter hensikt. Mottaket tilfredsstiller også her UDIs krav.

Mottakets kompetanse ble kartlagt i februar 2010 og senere utskifting av personale har ikke påvirket mottakets kompetanse. Kompetansen tilfredsstiller UDIs krav om kompetanse i mottak for enslig mindreårige. Mottaket har en tilfredsstillende bemanning, og avdelingsleder utarbeider turnusen. Turnusen er signert av tillitsvalgt. Mottaket har hatt tilsyn av arbeidstilsynet og hadde et lite avvik som er lukket. Dette er omtalt i rapport fra tilsyn I.

| | | |
|---------|-------|--|
| Avvik | Ingen | |
| Merknad | Ingen | |

1.2 Samarbeid med verge/hjelpeverge

Tilsynet har fokusert på

- Har alle beboere verger
- Hvordan er kontakten med vergene
- Hva vet beboere om vergenes ansvar

UDIs kommentarer

Tilsynssamtale og tilsynsmøte bekrefter at alle beboere har verger, med unntak av en av beboerne i tilsynssamtalen som er overårig. Vergene har opp til seks oppdrag hver for mottaket.

Mottaket har hatt møte med overformynder og verger for å prøve å samkjøre vergetjenestene slik at vergene behandler beboere mest mulig likt. Det har vært et møte i sommer og skal være et i jula i år. Ansatte mener at vergene er tilgjengelige, og de er godt fornøyd med samarbeidet med vergene og overformynderiet.

I tilsynssamtalen er beboerne litt uklare på hva de mener er vergens ansvar, men etter noen kontrollspørsmål og veiledende informasjon fra UDI så fremkommer det at de har fått informasjon om vergenes ansvar, og de vet nok om dette til at de kan innhente den juridiske og økonomiske bistand de har rett på fra sine verger.

Det er UDIs vurdering at beboerne er sikret den tilgang til verge som de har rett og krav på.

| | | |
|---------|-------|--|
| Avvik | Ingen | |
| Merknad | Ingen | |

1.3 Omsorg og trygghet

Tilsynet har fokusert på

- Struktur og rutiner
- Relasjon beboer ansatt
- Verdigrunnlag

UDIs kommentarer

I tilsynssamtalen beskriver beboere rutiner for vekking, frokost, skoletid og andre faste gjøremål. Rutinen er tilpasset skolehverdagen og beboerne er kjent med alle rutinene. Det beskrives også rutiner for vask og rengjøring av fellesareal. Alle fellesareal og to beboerrom som ble besøkt i tilsynet har en meget tilfredsstillende renhold. Beboerne er tydelig stolte av rommene sine og sitt kjøkken og renholdet der.

Beboere forklarer i tilsynssamtalen at de har godt forhold til de fleste ansatte. Ikke alle liker alle, men på konkret spørsmål svares det at de tar kontakt med de ansatte som er på vakt om det er noe de måtte ha behov for å spørre om, eller snakke med noen om. Beboerne sier i tilsynssamtalen at relasjonen mellom beboerne er meget bra og at de fleste konflikter mellom dem ble løst mellom dem uten involvering fra de ansatte. De er klar på at det er få konflikter. Tilsynsmøtet med de ansatte bekrefter beboernes oppfatning, men er litt overrasket over hvor positive beboerne har svart på dette. Det har vært konflikter som har vært til dels harde, og krevd sterk involvering av ansatte.

I tilsynsmøtet svarer de ansatte og ledere/driftsoperatør at deres visjoner/prinsipper i arbeidet er Profesjonalitet, tydelig på roller og grensesetting. I tillegg vektlegger mottaket sterk å ha åpen dør politikk ovenfor beboerne. Enten det dreier seg om enslige mindreårige eller de på ordinær avdeling. Det er også tydelig for UDI i tilsynet at det er en åpen og hyggelig tone mellom beboere og ansatte.

UDIs vurdering er at mottaket har tilstrekkelige rutiner, en god relasjon mellom beboer og ansatt samt et solid og gjennomarbeidet verdigrunnlag.

| | | |
|---------|-------|--|
| Avvik | Ingen | |
| Merknad | Ingen | |

1.4 Skole, informasjon og fritid

| |
|--|
| Tilsynet har fokusert på <ul style="list-style-type: none">• Skoletilbud og leksehjelp• Aktivitetstilbudet• Differensiert tilbud |
|--|

UDIs kommentarer

Skolen har differensiert norskundervisningen i tre grupper. Alle beboere har ti skoletimer pr uke. I tilsynsmøtet kom det frem at driftsoperatør og ansatte har arbeidet mye mot kommunen for å få økt timetallet, men de har så langt ikke lyktes med dette. Som kompensasjon for manglende skoletid har vertskommunen i samarbeid med mottaket organisert noe de kaller fritidsskolen. Dette er i samarbeid med en frivillig person som har pedagogisk bakgrunn. Tiltaket finansieres av vertskommunen og mottaket, i tillegg til at deltakerne betaler en liten egenandel når det er fritidsrelaterte aktiviteter med bespising. Mottaket har slitt litt med å ha organisert leksehjelp på grunn av tre ulike grupper med ulike skoletider. De som trenger hjelp får hjelp av ansatte så langt de rekker, og ellers er ungdommene flinke til å hjelpe hverandre. Mottaket har satt i verk tiltak for å skaffe fast leksehjelp. Mottaket har også tilsatt en pedagog for å jobbe som informasjonsansvarlig. Han begynner 01.01.2011. Han vil også bli satt til å arbeide mot skolen og med organisering av leksehjelp. UDI mener at mottaket, takket være sin fritidsskole, har et tilstrekkelig skoletilbud for beboerne. Det bør allikevel jobbes aktivt mot skolen og vertskommunen for å få de til å ta i bruk de nye mulighetene for tilskudd til skoledrift som ligger i det nye tilskuddsystemet. Det er grunn til å berømme mottakets ledelse og ansatte for oppfinnsomhet og fleksibilitet med å skaffe tilstrekkelig opplæring og aktivisering for beboerne.

Som nevnt så er en del av fritidsskolen også en del av mottakets rikholdige aktivitetstilbud. I tillegg til dette så er det mye rene idrettsaktiviteter som fotball, svømming og klatring i klatrevegg. Mottaket har et eget og godt utstyret treningsstudio i kjelleren av beboeravdelingen. Dette benyttes mye av beboerne og også av de ansatte. Mottakets beboere har også et bredt tilbud av kulturelle aktiviteter gjennom fritidsskolen og gjennom frivillige lag og foreninger som er flinke til å invitere beboerne med på sine tilstelninger. Det ble i tilsynsmøtet lagt frem vanlig aktivitetsplan og en timeplan/aktivitetsplan for fritidsskolen. Disse dekker hele uken og det er et faktum at alle beboere på mottaket kan delta på minst en fritidsaktivitet hver dag på Skibotn mottak. UDI mener at mottaket har aktivitetstilbud som er variert og gir muligheter til en aktiv fritid med meningsfylte og varierte aktiviteter som mer enn tilfredsstillende våre krav.

Avdeling for enslig mindreårige i mottaket har store fordeler av at den er samlokalisert med kvinneavdelingen. Ungdommene får gli inn i ulike roller etter egen sinnsstemning og behov uten at dette blir unaturlig. Ungdommene kan gå fra å være lekekamerat for barn, storebror for barna, hjelper/kavaler og støtteperson for kvinnene, mannsrollefigur for barna, sønn av kvinnene, bror for kvinnene. I det ligger alle storfamiliens mannsroller fra barn til voksen mann. Dette er en valgt og overvåket metode som også ivaretar kvinnenes sikkerhet og skjermingsbehov, og som kvinnene og barna også profitterer mye på da de får en avlastning og hjelp som de ikke ville fått i andre situasjoner. Det kan være dette som gjør at ungdommer med psykiske problemer og til dels sterke traumelidelser greier oppholdet godt på mottaket. Mottaket har også godt samarbeid med helsetjenesten i vertskommunen og etter hvert har de også fått et godt samarbeid med distriktpsykiatrisk senter på Storsteinnes. Mottaket kjøper også meget kompetent veiledning fra firmaet "Inspirert" i Bærum. I beboerdelen er det også et rom som er tilpasset rullestol og alle fellesrom er tilgjengelige med rullestol. UDI mener at mottaket mer enn tilfredsstillende våre krav til differensiert behandling av beboere med ulike behov.

| | | |
|---------|-------|--|
| Avvik | Ingen | |
| Merknad | Ingen | |

2. Oppfølging av tilsyn I, 2010

RS 2009-007: Driftsoperatør skal påse at krav og pålegg UDI har gitt i tilsynsrapporten blir fulgt opp innen de frister som er satt.

Mottaket hadde ingen omsorgrelaterte avvik i tilsyn I. Øvrige avvik og merknader er lukket.

3. Oppsummering av avvik/merknader

Avvik defineres som manglende oppfyllelse av UDIs krav.

Merknad er forhold som ikke kan defineres som avvik, men der UDI mener mottaket har et forbedringspotensial.

3.1 Avvik

| | | |
|--|-------|--|
| | Ingen | |
|--|-------|--|

3.2 Merknader

| | | |
|--|-------|--|
| | Ingen | |
|--|-------|--|

4. Mottakets arbeid er vurdert ut fra følgende kilder

Dokumentasjon:

Tilsynsrapport fra tilsyn I, 2010

Innkommet dokumentasjon fra mottaket vedr:

- Oversikt over mottakets kompetanse innhentet i februar i år
- Turnusliste for en valgt måned forevist i tilsynsmøtet
- Skriftlige retningslinjer for særkontaktens arbeid
- To anonymiserte kartleggingsdokumenter samt tiltaksplan

Uttalelser fra Lyngen lensmannskontor i forbindelse med tilsyn I i mai.

Andre informasjonskilder:

Telefonsamtale med overformynden og en del verger ved normal oppfølging av mottaket i 2010.

Tilsynssamtale med 6 representanter for beboerne på mottaket den 24.11.2010

Tilsynsmøte med driftsoperatør og ansatte på mottaket 25.11.2010

Fra UDI:

Tilsynsansvarlig: Sturla R. Valderaune

Referent: Randi Eilertsen

Representanter for driftsoperatøren:

Wiggo Hansen

Idar Johansen

Ansatte på mottaket:

Mottaksleder: Wiggo Hansen

Nestleder og økonomiansvarlig: Idar Johansen

Avdelingsleder: Ellen Rydningen